

even as growth in body length standing and lower limbs, slow increase from 11 to 12 years, an abrupt increase in the growth rate from 12 to 13 years and even more significant increase in body weight and circumference hip from 13 to 14 years ($p < 0,05$).

The analysis of the development of functional specifications, revealed that the most significant increase aerobic capacity (VO_{2max}) is observed from 13 to 14 years ($p < 0,05$).

The possible increase in anaerobic capacity phosphagen observed between 12 to 13 and from 13 to 14 years ($p < 0,05$). Relative phosphagen anaerobic capacity is likely increase from 11 to 12, 13 to 14 and from 14 to 15 years ($p < 0,05$).

Test characteristics of special physical training of young football players of 11-15 years had likely increase in almost each of the age groups studied ($p < 0,05$). The largest increase results in the race at 30m from driving a ball to run with 5x30m dribbling observed from 11 to 12 years is due primarily to the development of technology dribbling at this age period. But at the same time, a slight increase was special speed-power performance (hitting the ball at a distance and throw the ball at a distance) is between 12 to 13 years.

Key words: morphofunctional state, young players.

Отримано 27.04.17

УДК 378.011.3–051 : 373.2

Н. А. Суховієнко, А. А. Ребрина

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація: В статті проведено короткий аналіз ключових компетентностей та навичок ХХІ століття. Обґрунтовано необхідність застосування нових підходів в самоосвіті серед педагогів дошкільних навчальних закладів. Виокремлена актуальність отримання професійної компетентності, ефективної взаємодії з дітьми, та самореалізації в умовах реформ освітньої системи.

Ключові слова: компетентність, професійна підготовка, вихователь, навички ХХІ століття, професійні навички, узагальнення, освіта впродовж життя.

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах ХХІ століття педагогічна професія зазнає значних трансформацій та перетворень. Функції сучасних педагогів значно розширилися та отримали розширення в спектрі практичних навичок та навичок 21 століття. Основна роль педагога – готувати дитину до життя в умовах динамічних змін та соціальних перетворень; орієнтуватись в соціо–культурних ситуаціях сучасного суспільства; прививати дитині життєві компетентності, які допоможуть їй приймати необхідні рішення, знаходити нестандартні виходи із ситуацій, критично мислити, орієнтуватись в майбутніх професіях.

Аналіз основних досліджень і публікацій з теми дослідження показав, що проблемою інтеграції в освіті займаються такі сучасні науковці, як І. Бех, В. Загвязинський, В. Волгов, І. Яковлев та ін. Вони досліджують проблему професійної підготовки вихователів в умовах поширення новітніх освітніх технологій та враховують сучасні тенденції розвитку освіти в дошкільлі. В цілому проблему професійної компетентності широко вивчають вітчизняні та зарубіжні науковці, серед основних їхніх тем: шляхи підвищення професіоналізму серед працівників педагогічної сфери, професійна зрілість, особливості безперервної освіти, освіта дорослих, проблеми професійно–педагогічної освіти та ін. Дані теми широко описані в працях таких науковців: Н. Кухарев, Г. Троцько, В. Анейчук, О. Бондарчук, Н. Гузій, А. Деркач, В. Панчук, К. Кальницька, В. Стрельников, А. Бусигіна, В. Вівтюк, В. Антипова, Л. Шевчук, Є. Барбіна, В. Маслов, Я. Шкурко, О. Мармаза, В. Ястребова, Д. Бритела, Є. Джимеза, П. Мерсера, М. Леннона, М. Робінсона, Р. Квасниці, В. Ландшер та ін.

Проблемою формування компетентностей у педагогічній сфері, в тому числі тлумаченням цього явища, як явища найефективнішого використання знань, сучасних підходів до компетентності вчителів, явища соціальної та життєвої компетентності вивчають науковці: І. Тараненко, С. Гончаренко, А. Василюк, І. Ящук, В. Ковальчук, А. Михайличенко, В. Аніщенко, О. Локшина та ін.

Отже, структура та зміст професійно–педагогічної компетентності педагогів і її формування є ще однією актуальною темою сьогодні, якою займаються науковці (Л. Мітіна, Т. Браже, А. Маркова, Т. Іванов, В. Дьомін, Л. Карпова, В. Лозова, Т. Мельниченко, Д. Равен).

Питання закономірностей формування та практичного застосування професійно–педагогічних умінь, особливості формування професійної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у процесі педагогічної практики, вивчають М. Поташкін, І. Бех, Н. Кічук, В. Бондар, Л. Кондратенко, Л. Кідіна.

Проте вивчення особливостей педагогічних компетентностей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в процесі формування узагальнень у старших дошкільників виявлено недостатньо.

Метою дослідження є аналіз особливостей педагогічних компетентностей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в процесі формування узагальнень у дітей старшого дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Зробити аналіз літератури з теми формування педагогічних компетентностей;
2. Виокремити базові педагогічні компетентності;
3. Висвітлити список основних компетентностей освіти 21 століття розроблених Міжнародною комісією при Організації Об'єднаних Націй;
4. Дати визначення професійної компетентності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку.

Об'єкт дослідження – дошкільна освіта у ВНЗ України.

Предмет дослідження – педагогічні компетентності майбутніх вихователів ДНЗ в процесі формування узагальнень.

Виклад основного матеріалу. Процес формування фахових компетентностей, складають основні концептуальні складові в моделюванні процесів та підходів: антропологічний, компетентнісний і діяльнісний. Різні позиції та підходи пояснюють стратегію сучасної педагогічної освіти по–своєму. З позицій антропологічного підходу основним вважається розвиток, саморозвиток особистості педагога, здатного використовувати не тільки наявні педагогічні і соціальні технології, але і виходити за межі нормативної діяльності, здійснювати інноваційні підходи, творчо застосовувати фахові знання та вміння в професійній діяльності. Ця стратегія, як вказує В. Сластьонін, втілюється в принциповій спрямованості змісту і форм освітнього процесу ВНЗ на пріоритет особистісно орієнтованих технологій освіти [5, с. 203].

Натомість компетентнісний підхід розглядає освітній процес у спрямуванні на формування та розвиток професійних, фахових, педагогічних, особистісних компетенцій. Професійна компетентність не являється сталою, вона постійно набуває певних характеристик, змінюється під впливом часу, та новими проблемами з якими стикається суспільство. Процес формування професійної компетентності ніколи не завершується, цей процес не можливо завершити, він буде змінюватись і трансформуватись згідно з новими вимогами часу. Оцінювати ту чи іншу професійну компетентність можна лише в конкретних ситуаціях: діяльності вихователя, відповідно до умов навколишньої дійсності,

поставлених завдань, наявних матеріалів для роботи та інше. Впровадження компетентнісного підходу в освітній процес незмінно покличе за собою результат – формування професійно–компетентного фахівця, що є сукупністю професійних (фахових) компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості, така характеристика має сформуватися в процесі навчання і охоплювати знання, вміння, навички ХХІ століття.

В умовах ХХІ століття компетентнісний підхід, особливості формування навичок, та освіта впродовж життя є ключовим завданням яке стоїть перед педагогами та дошкільними працівниками. Аналізуючи питання стрімкого розвитку технологій, інформаційно–комунікаційних засобів, стає зрозумілим, що сучасним дітям в найближчому майбутньому доведеться зіштовхнутись з професіями, яких ще нині не існує. З огляду на вище зазначене зауважимо, що основне завдання педагога, усвідомлюючи свою місію: підготовка дітей до життя, до тих професій, які нині ще не існують, сформувати у них навички використання тих інструментів діяльності, про які ще нічого не відомо, допомогти дітям сформувати ті навички, які допоможуть дитині реалізовуватися в умовах стрімкого становлення інноваційних технологій. «Щоб уникнути удару об майбутнє, – зазначає Е. Тоффлер, – ми повинні створити постіндустріальну систему освіти. І щоб зробити це, ми повинні шукати цілі й методи в майбутньому, а не в минулому» [6, с. 178].

Міжнародна комісія з освіти в 21 столітті при Організації Об'єднаних Націй в 1996 році розпочала роботу над розробкою списку основних компетентностей, формування яких стало основним пріоритетом в діяльності педагога. Нею було визначено три групи компетентностей:

Першою групою стали навчальні та інноваційні навички:

- творчість і інноваційність;
- критичне мислення і вміння вирішувати проблеми;
- комунікативні навички та навички співробітництва.

Друга група характеризується вмінням працювати з інформацією, медіа та комп'ютерні навички:

- інформаційна грамотність;
- медіа грамотність;
- ІКТ–грамотність (грамотність у галузі інформаційно комунікаційних технологій).

Третя група, це життєві та кар'єрні навички:

- гнучкість та пристосовуваність;
- ініціатива та самоспрямованість;
- соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур;

- продуктивність та вміння з'ясовувати та враховувати кількісні показники;
- лідерство та відповідальність [2, с. 19].

Для формування таких навичок в безперевній системі освіти, починати потрібно вже з дошкільного навчального закладу. Педагоги дошкільних навчальних закладів, володіючи даними компетентностями та навичками, зможуть сформувати їх і у дітей, що навчаються в дошкільній системі освіти. Компетентнісний підхід передбачає оновлення програм та методів роботи, використання нових інструментів навчання, транслює пріоритетність в оволодінні дітьми новими навичками та компетентностями. Звідси можна виокремити декілька ключових пріоритетів компетентнісного підходу: це особистісно–орієнтоване навчання, використання інформаційно–комунікаційних технологій, виховання у дітей громадянської, особистої й соціальної відповідальності. Отже, навички XXI століття формуються спираючись на оновлення стандартів та впровадження новітніх систем оцінювання, удосконалення навчальних планів, створення навчального середовища, з урахуванням всіх особливостей становлення сучасного учня або вихованця, адаптації умов як найкращих, для розвитку особистості учня або вихованця [4, с. 26].

Таким чином, основою педагогічної майстерності вихователя можна вважати педагогічні знання. Ґрунтовні фахові знання з педагогічних дисциплін є основою педагогічної компетентності. Знання особливостей психологічного розвитку дошкільників, індивідуальні особливості становлення особистості в різні періоди дошкільного періоду, – є основною опорною компетентністю для педагога, який працює в системі дошкільної освіти і планує свою діяльність, спрямовану на розвиток особистості дитини. Важливим для вихователя дошкільного навчального закладу, сфери дошкільної освіти є орієнтація в сучасних досягненнях педагогічної науки в галузі дидактики і дошкільної освіти, психології, знати основи володіння життєвими навичками та особливостями впровадження їх в дошкільному навчальному закладі. Педагогічна інноваційна діяльність у дошкільному навчальному закладі спрямована на вдосконалення освітнього процесу відповідно до вимог сучасного суспільства.

Формування та розвиток життєвих компетентностей – це глибоко особистісний процес, який виявляється та забезпечується виключно особистісним прагненням, наявністю необхідних задатків та здібностей, цілеспрямованою діяльністю особистості над власним вдосконаленням. Тому всі вищепераховані професійні компетентності XXI століття можна адаптувати для вимог сучасної української освіти, приділивши достатньо високу увагу практичному відпрацюванню

навичок через те, що високої уваги потребує формування у студентів узагальнених міжпредметних професійних навичок і вмінь, які входять у відповідні здібності, та інші вузівські дисципліни [1, с. 7].

Провівши аналіз існуючих курсів, можна констатувати, що серед усього різноманіття здібностей, що формуються у навчальних закладах, де готують майбутніх педагогів, можливо відібрати ті, які є найбільш актуальними і значущими для здійснення педагогічної діяльності. Тому, враховуючи навички ХХІ століття та ключові професійні компетентності педагога дошкільного навчального закладу, можемо виділити такі базові педагогічні компетентності:

- комунікативні – здатність педагога вступати в контакт, слухати та чути інших, здатність до емпатії та вираження її через вербальну складову. Сюди ж можна додати гуманне спілкування, тобто комунікація з прихильністю до людей, через позитивні емоції та позитивний досвід;

- соціально–перцептивні – проникливість та пильність, що є невід'ємною частиною педагогічної інтуїції, виражається в можливості сприймати та розуміти інших людей, передбачати різні варіанти розвитку ситуації, здатність до вольового впливу та логічного переконання;

- емоційно стабільні – глибока робота працівника педагогічної сфери над собою, знання про природу власних емоцій та емоцій інших, вміння зберігати та контролювати власну емоційність. Стійкість до професійного вигорання, здатність до самоаналізу, та підвищення рівня якості власного емоційного стану;

- креативні – здатність педагога творчо підходити до ситуацій що складаються, вирішувати витання, поєднуючи різні загальновідомі схеми. Здатність до творчості, та пошуку нетрадиційних способів комунікації, проведення занять, професійного розвитку;

- оптимістичного прогнозування – підхід до виховання з позитивною, оптимістичною гіпотезою, вміння педагога–вихователя передбачати розвиток особистості як позитивний процес, сукупність перетворень структури особистості через вплив на позитивні якості [3, с. 11].

Всі перелічені компетентності можна об'єднати за одним єдиним фактором, який визначав в своїх працях В. Сухомлинський: чутливість до суб'єкту впливу зростаючої дитини, цілісної людини, дитини, як особистості, котра формується за допомогою дорослого, спираючись на нього та отримуючи його підтримку.

Одним із важливих завдань які вирішуються педагогами дошкільних навчальних закладів є організація міжпредметних зв'язків в процесі підготовки дітей до школи та формування навички узагальнень.

Професійна підготовка вихователя, потребує оволодіння навичкою поєднання практичних, теоретичних та наукових знань. Погляди Я. Коменського співпадають із ідеєю використання міжпредметних зв'язків в навчальному процесі. Науковець стверджував, що всі знання, які знаходяться в певному поєднанні і зв'язку продукуються з дійсності, що нас оточує, а отже і вивчати їх потрібно не порушуючи цього ж зв'язку. Надалі переконання Я. Коменського знайшли свій подальший розвиток в педагогічних дослідженнях Дж. Локка, К. Ушинського, О. Декролі та ін.

Серед науковців, що досліджують тему міжпредметних зв'язків вирізняється Т. Архипова, Ю. Бабанский, Т. Ільїна, Н. Данилова, І. Зверева, Н. Скаткіна, Л. Ковальчук, П. Кулагіна, В. Максимова, В. Федорова, А. Усова, Л. Шаповалова. Питання про використання міжпредметних зв'язків, на думку вчених полягає перш за все в намаганні сучасної системи освіти до інтеграції наук з метою отримати найбільш точну інформацію з цього питання. Вирішення поставленого завдання в рамках однієї навчальної дисципліни є неможливим, адже підготовка дітей до життя неможлива в рамках обмеженими дисциплінами. Тому в провідних країнах Європи питання вивчення тем загалом є більш раціональним і ефективнішим, ніж їх вивчення за традиційною методикою.

Важливою функцією міжпредметних зв'язків фахівці вважають, їх здатність посилювати взаємодію всіх дидактичних принципів в процесі навчання, в тому числі принципу науковості, систематичності, доступності, послідовності. Всі вищеперераховані особливості у своїй взаємодії формують цілісну систему знань.

Професійні компетентності орієнтовані на саморозвиток, самонавчання, самовдосконалення шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти. Підвищення професіоналізму через самопрогнозування, моделювання, самопроектування, самомоніторинг, саморозвиток та різні види навчання є необхідною умовою отримання професійної компетентності, ефективної взаємодії з дітьми, та самореалізації в умовах реформ освітньої системи.

Висновки:

1. Зроблено аналіз літератури з теми формування педагогічних компетентностей. Виявлено, що розв'язанням цієї проблеми займалися чимало науковців (І. Бех, Л. Зданевич, І. Яшук та інші). Проте особливості педагогічних компетентностей у майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в процесі формування узагальнень у старших дошкільників вивчалися недостатньо.

2. Виокремлено базові педагогічні компетентності науково обґрунтовані сучасними науковцями. Ними є: комунікативні; соціально-перцептивні; емоційно стабільні; креативні та оптимістичного проґнозування.

3. Висвітлено основні компетентності освіти 21 століття розроблені Міжнародною комісією при Організації Об'єднаних Націй: творчість і інноваційність; критичне мислення і вміння вирішувати проблеми; комунікативні навички та навички співробітництва; інформаційна грамотність; медіа грамотність; ІКТ–грамотність (грамотність у галузі інформаційно–комунікаційних технологій); гнучкість та пристосовуваність; ініціатива та самоспрямованість; соціальні навички та навички, пов'язані зі співіснуванням різних культур; продуктивність та вміння з'ясувати та враховувати кількісні показники; лідерство та відповідальність.

4. Узагальнено визначення професійної компетентності майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. Загально відомо, що професійні компетентності – як інтегративні, динамічні якості особистості, що формують та визначають якість педагогічного досвіду, засновані на знаннях та практичному досвіді, змінюються та вдосконалюються в процесі навчання та підвищенні кваліфікації.

В перспективі подальших досліджень професійну компетентність майбутнього вихователя дітей дошкільного віку необхідно розуміти як самоусвідомлений чинник, що сприяє постійному та невинному розвитку особистості педагога; дозволяє прогнозувати, планувати, проектувати професійне самовизначення і самозбагачення; допомагає знаходити шляхи вдосконалення в особистому житті і професійній діяльності, прагне до більш високого сходження щодо професійного становлення.

Список використаних джерел:

1. Байденко В. Компетенции в профессиональном образовании (к освоению компетентностного подхода) / В. Байденко // Высшее образование в России. – Вып. № 11. – 2004. – С. 3–13.
2. Высшее образование в XXI веке. Подходы и практические меры [Электронный ресурс] : [мат. всемир. конфер. по высш. образов.] / Париж : ЮНЕСКО, 1998. – 24 с. – Режим доступа: <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf>
3. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Эксперимент и инновации в школе. – Вып. № 2. – 2009. – С. 7–14.
4. Образование: сокрытое сокровище [Электронный ресурс] / [мат. докл. междунар. комис. по образов.] – М. : ЮНЕСКО, 1997. — 31 с. — Режим доступа: <http://www.ifap.ru/library/book201.pdf>
5. Слостенин В. А. Формирование личности учителя советской школы в процессе профессиональной подготовки / В. А. Слостенин. – М. : Педагогика, 1990. – 300 с.

6. Тоффлер Э. Футурошок / Элвин Тоффлер; [пер. с англ.]. – СПб. : Лань, 1997. – 464 с.

This article presents a brief analysis of the core competencies and skills of the XXI century. The need for new approaches to self-education among teachers of preschool education. Explanation of the importance of getting professional competence, effective interaction with children in terms of education reform.

Key words: competence, learning, kindergarten teachers, skills XXI century skills, generalization, continuing education.

Отримано 30.04.17.

УДК 373. 5 : 355 : 37. 037

С. В. Сцісловський

ДИНАМІКА ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ У ХЛОПЦІВ ІЗ РІЗНИМИ СОМАТОТИПАМИ МІЖ 15 І 16 РОКАМИ

Протягом двох навчальних років, а саме на початку навчання у десятому та одинадцятому класах, вивчали зміну функціональних показників хлопців. При цьому, аналіз одержаних даних відбувався з урахуванням їхніх соматотипів. Виявлено певні схожі тенденції, але більшою мірою – особливості зміни досліджуваних показників. Одержані дані дозволили встановити в хлопців із кожним наявним соматотипом функціональні можливості, які у випадку цілеспрямованого впливу зростуть на найбільшу величину, порівняно з іншими показниками.

Ключові слова: старша школа, хлопці, соматотип, динаміка, функціональні показники.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Успішне вирішення завдань фізичного виховання у старшій школі на сучасному етапі неможливо без реалізації інноваційних підходів до організації, формування і реалізації змісту цього педагогічного процесу в різних формах [3]. Одним із таких підходів продовжує залишатися диференційований, адже передбачає враху-